

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... — 10 kor.
 Negyedévre... — 4 e
 Helyben háshoz hordva:
 Egész évre... — 20 kor.
 Negyedévre... — 5 e
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... — 24 kor.
 Negyedévre... — 6 e

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 szombat utáni napok kivételével.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 2.
 A szerkesztőség kifizetők visszaadásán
 vagy megőrsére nem vállalkozik.
 Előfizetések 6. hirdetések és
 kiadóhivatalhoz intézendők.
 Egyes példák ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, június 6.

A schönbrunni találkozó.

(Dr H. L.) *II. Vilmos*, a német birodalom energikus császára, schönbrunni kastélyában meglátogatta *I. Ferencz József* magyar királyt és osztrák császárt. A két uralkodónak ehhez a találkozásához az egész európai sajtó, mint ismeretes, heteken keresztül a legmesszebbmenő kombinációkat fűzte s igen fontos, nagyszulyú-világpolitikai konzekvenciákat vont le már eleve belőle. Már az a körülmény, hogy a látogatást szinte meglepetésszerűleg maga Vilmos császár kezdeményezte, majd később az az újabb fordulat, hogy a császár látogatását *Moltke* gróf tábornok, a német vezérkari főnök bemutatkozása előzte meg a bécsi udvarnál, aztán meg azok a fontos kijelentések, amelyeket *Beck* báró és *Moltke* gróf vezérkari főnökök pohárköszöntői a maguk rendkívül meleg hangján tettek, mindezek és más kisebb-nagyobb jelentőségű, a kérdéssel közelebbi vagy távolabbi vonatkozásba hozható külpolitikai mozzanatok érthető okokat szolgáltatottak a találgatásokra s a politikai körök figyelmét a schönbrunni találkozóra irányították.

Ugy hírlett, nem kisebb dologról van

szó, mint arról, hogy Olaszország eliminálásával magyar-osztrák-német-orosz szövetség alakuljon. A sajtót egészen pozitív formában bejárta a hír, hogy *Moltke* gróf utja éppen nem volt pusztán udvariassági aktus és Vilmos császár jöttében is legcsekélyebb jelentőséget az uralkodók között régóta fennálló baráti viszonyoknak kell tulajdonítani, amely elvégre az idők folyamán annyira megszilárdult már, hogy újabb megerősítésére a jelenben szükség egyáltalán nincsen. Anémet császár utját ez alapon egyenesen demonstratív jellegűnek hirdették a lapok, szemben Itáliával, amelyre az algezirászi napok óta haragszik a németbirodalom. Az orosz szövetség kombinációját valószínűsítette *Palyczin* orosz vezérkari főnök bejelentett bécsi látogatása is.

A szenzációs hírek nyomán aztán egymás után járták be a lapokat az ilyen esetekben megszokott demontik. Előljárt ezek között, hogy a látogatásnak tisztán, pusztán személyes, kordialis jellege van, politikai csak annyiban, amennyiben két ennyire tekintélyes uralkodó találkozása már magában véve is politikai horderővel bír, anélkül el sem képzelhető. Ma is ezt az okoskodást találjuk egyik az osztrák kormányhoz közelálló bécsi nagy újságban, amely hangsúlyozásával a német szövetség huszonhét esztendősi főállásának, Vilmos császár egyik ifjúkori

pohárköszöntőjére hivatkozik. — Ebben ugyanis azt mondotta annak idején a bécsi udvart látogató Vilmos herceg, hogy a Hofburgban úgy érzi magát, mintha az atyja házában, szülői körben volna. Mai napig él a német császár szívében ez a szeretet uralkodónk iránt, akit atyai barátjaként tisztel. A szeretet és nagybecsülés hozta tehát Bécsbe, semmi más. Olvastuk a látogatásnak a politikai demontik szellemében megírt olyan kommentárját is, amely párhuzamot von a bécsi Hofburg és a schönbrunni kastély között s kidomborítja, hogy a hivatalos természetű uralkodói látogatások színtere mindenkor a Burg volt, az is marad. Azonkívül a császár kísérete is sokkal kevesebb számú, szűkebb körű, mint legutóbb is 1903-ban volt, amikor is hivatalos látogatást tett.

Az álláspontoknak ebben a labirintjában valóban bajos volna hamarosan utat találni. Pláne, ha még számolunk azzal a verzióval is, amely Vilmos császárral, mint az erősen megingott pozíciójú *Goluchowski* protektorával foglalkozik. Nem szabad ezenkívül figyelmen kívül hagynunk az angol-orosz közeledést sem, amelyen az angol *Sir Edward Grey* s *Izvolski* orosz külügyminiszter most már nagyon eredményesen operálnak. És végül, amit legelőbb kellett volna megemlítenünk, miután po-

„TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

Az asszony.

Irtá: Nemő.

Késői álmok.

Az álmok néha későn jönnek. Valami szomorú órában, amikor sirunk, valami havas téli estén, amikor egyedül megyünk az utcán végig. Meleget árasztanak szét szívünkben, szépséges képeket tárnak elénk, s elcsitítják, simogatják lelkünket, mint a muzsikaszó. S nem hagynak el bennünket többé. Ott vannak imáink között, ott vannak sóhajaink vágyaink, vergődéseink között, amikor sirunk, amikor nevetünk, mindig, mindig. A késői álmok hívebbek, mint az első csók és fájóbbak az első csalódásnál.

És aki nagyon tudna szeretni, aki nagyon boldogtalan, annak későn suhannak lelkébe az álmok.

* * *

Egy asszony, egy nevetős, mosolygós arcu asszonyt kísért haza a színházból egy fiú, egy kis naiv lelkű festő. Valami operettet néztek végig s most jókedvűen siettek hazafelé. Színésznőkről, színészekről beszélgettek. Hiszen

erről a témáról mindig lehet beszélni. Színes szép világ az ő világuk, más a légkörük, az életük, a szerelmük. Az egyik pénzre váltja fel a szépségét, a másik akár a keztyűt váltogatja az ideáljait, míg a harmadik, talán legszebb, legédesebb, legpompásabb természetű lecsukja csillogó termetét s szeret észtelenül, örülni, a szíve, a vére szerint egy halványarcú színészt.

Ezekről a szeszélyes, szerelmes asszonyokról beszélgettek egy darabig.

A fiú barna volt és nagyon édes. Selymes fekete haja, szép természetű gyermek. Az asszony nézte, nézte el-el piruló arczzal, faradt nézéssel, ahogy valami szép, gyöngéd virágot néz az ember, aki beteg. Mert beteg volt a lelke annak a mosolygós asszonynak. Nem a magasztos szenvedések Kálváriáját járta végig csinos utakon, köves földiken járt csak s megalotta a naiv, illatos kis virág. Kinyújtotta a kezét utána, — nem hogy leszakítsa, — csak hogy az illatában gyönyörködje. Simogatni, becézni akarta csak, csókolgatni lágyan, hogy egy szirma se törjön le, — azért nézte a fiút. S amíg az asszonyka fájó szívvel, nézte, csak nézte.

Hazaértek, — kezét fogták. A fiú elegánsan kezét csókolt, csöppet sem reszketett a hangja amikor jó éjt kívánt.

Az asszony meg leesett odabenn az elha-

gyott szobában a diványra és kacagós kék szemének minden könyvét elsírta. Tépte a szívét, a lelkét fájdalmas lemondással.

Mert az a fiú sohasem fog kezét csókolni neki hosszan epedéssel, csak elegánsan.

Az álmok néha későn jönnek...

Az ő vallomása.

— Igen asszonyom, én jobban kedvelem a lyrát, mint a humort.

— ...

— Hogy a lelkem? Az is lyrikus. A humor ugyan meg-meg csendül benne, de aztán elmosódik és az is egyszínű lesz a lyrával, úgy, hogy szinte az is lyrának tetszik. Én ezt a föl-fel csillanó humort lelkem gunymosolyának nevezem, és ha asszonyom bele tudna látni abba a titkos világba ön is annak nevezné.

— ...

No igen, milyen a lelkem De asszonyom, miért érdeklődik oly türe metlenül az én lelkem iránt?

— ...

— Nem tudta kiismerni eléggé? Nem csodálom. Szeretem, ha azt el is hiszik szegény lelkemről, amit látni, ismerni engedek.

— ...

— Miért szeretem a kétszínűt játszani?

Az általános meglepedés m. tisztelt vevőink részéről azon kellemes helyzetbe juttatott, hogy raktárunkat megnagyobbítva a nyári-divat minden különlegességeivel felszerelhezzük. **Oriási választék grenadin, pouplin, delin, zerifek, ruha vásznak, szepességi vászon árúkbán napernyők, szőnyegekben és Kosmanosi mosó árúkbán.**

A villanyos vasut megálló helye a vasut és Kolozsvári-utca 1268.

Telefon: 615.

Kenyeres és Engländer

divatáruhaza

Szent László-tér 1.

Vasutasok szállítói.

zitivum, *Tschirski* külügyi államtitkár a legautentikusabb formában nyilatkozott a régi hármasszövetség épségben tartása mellett a német birodalmi gyűlésen.

A föllevések és következtetések előreláthatólag még szaporodni fognak. Hiszen a híresztelések erejét növeli a tény, Vilmos császár látogatása a dunamenti kettős monarchia ősz uralkodójánál. És bármennyire intim csöndben folyjon is le a látogatás, az is tény, hogy noha a beteg *Bülow* kancellár az északi tenger partján üdül Norderneyben, a német császár a schönbrunni találkozóra mégis hozott magával vezérpolitikust, a külügyi államtitkár személyében.

A német császár a monarchia vendége, tehát Magyarországé is. Ha voltak közöttünk kellemetlen félreértések a közelmúltban, — ami nem a magyar nemzet hibájából történt — az ünnepi vendéglátás fényét el ne homályosítsák. Szeretjük hinni, hogy Vilmos császár, aki a Szent István-rend nagykeresztjével szíve fölött üdvözölte Magyarország apostoli királyát, Szent István országának jogait az osztrák-magyar monarchia kebelében, a hármasszövetség kötelékében, a világpolitikai események során a jövőben féltő gonddal fogja respektálni.

A nagyváradi függetlenségi párt választmányi ülése. Látogatott ülése volt tegnap a függetlenségi párt választmányának; csaknem az összes választmányi tagok részt vettek.

Mindenek előtt elhatározták, hogy a párt közgyűlését jun. 17-én d. e. 10 órakor a Fekete Sas nagytermében tartják meg.

Sorra került dr. *Stokker* József levele, aki a párt alelnökségéről lemondott. Dr. *Krüger*

Aladár indítványára vita nélkül kimondták, hogy a lemondást el nem fogadják, annak okait nem kutatják, egyúttal *Stokker* felkéri, hogy az alelnökséget továbbra is tartsa meg.

A választmány már hetekkel ezelőtt kimondta, hogy tagjai számát 150-re felemeli s egy bizottságot küldött ki, amely az új választmányi tagok névsorát összeállítsa. Altalános feltűnést keltett tehát, mikor a vezetőség ezt a kérdést ismét vita alá bocsátotta s egyesek a kiegészítés ellen akarták hangolni a választmányt. Éles kritika tárgyává tétetett az, hogy a bizottság eddig semmit sem csinált, egyben a választmány kimondta, hogy régi határozatához ragaszkodik s a választmány tagok számának 48-ról 150 főre való felemelése már a június 17-iki közgyűlésen meg fog történni.

A képviselőjelölés dolgában határoztak végül, a mikor is *Szokoly* Tamás átadta az elnöki széket dr. *Adorján* Emilnek. Hosszas vita után, amelyben dr. *Dóri* Ferencz, *Beczky* Lajos, *Fried* Ferencz, *Sipos* Orbán, dr. *Krüger* Aladár, *Karger* Sándor, *Széles* Lajos, *Déry* János, *Mertz* János és mások vettek részt, a választmány egy 15 tagú bizottságot küldött ki, amely a jelölés dolgában szombaton este 6 órakor fog a választmánynak javaslatot tenni.

A belényesi gimnázium ügyében. Előkelő helyről kaptuk a következő sorokat:

Nagy lelki örömmel és hazafias megelégedéssel olvastam *Gedeon* cikkét a belényesi gimnázium ügyéről. Igaz gyönyörűséget találtam abban a kijelentésben, hogy a belényesi gimnázium tanári karában a magyar nyelvnek olyan lelkes bajnokai vannak. Adja az Isten, hogy *Gedeon* példáját minél többen kövessék s román polgártársaink tömegesen lépjenek be a függetlenségi vagy bármelyik magyar pártba. Mindez szép. Csak azt az egy kérdést vagyok bátor megkoczkáztatni: *Gedeon* urat kivéve, a

belényesi főgimnázium tanárai közül hányan szavazták le a legutóbbi választás alkalmával a nemzetiségi jelöltre? Többen érdeklődtünk a dolog iránt s eddig úgy értesültünk, hogy *Gedeon* ur kivételével, valamennyien leszavazták a nemzetiségi párt jelöltjére. Az itjuság pedig ezt is eltanulja, nemcsak a magyar irodalmat. Sőt az előbbi, az élő példát még hamarabb.

Politikai hírek. *Wekerlét* ma különkihallgatáson fogadja a király. Tegnap *Beck* báró az új osztrák miniszterelnök volt hosszabb látogatáson *Wekerlénél*.

Hohenlohe herceget újra trieszti helytartónak nevezte ki a király. — A főrendiház pénteken ülést tart.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, jun. 7.

Elnök: *Justh* Gyula.

Jegyző: *Várady* Károly.

Múlt ülés jegyzőkönyvének felolvasása és elfogadása után elnöki előterjesztések következnek.

Fedlicska Ferencz személyes megtámadtás címen szólal fel. Tegnap *Molnár* és *Rakovszky* pártjukat súlyos rágalomokkal illették. Megtagadták velük a közösséget, mintha ők az emberiség söpredékei volnának. Nem volt mindig így. A néppárt működése kezdetén nemzetiségi emberekre szorult. Ezt bizonyítja *Markovics* Gyula könyvével.

Elnök felszólítja, hogy ne polemizáljon személyes megtámadtás címen. (Zaj.)

Fedlicska Ferencz: Bizonyítja, hogy sokáig együtt működtek. (Zaj a néppárton) Azzal vádolja meg őket a néppárt, hogy agítáltak a magyarság ellen. (Igaz.) Ha ez így lett volna, feljelentették volna őket. De hogy agítáltak a néppártiak! (Zajos ellenmondások.) *Beniczky* programbeszédében a tótságért ígért küzdeni. A néppártiak mindenütt azt ígérték, amit a nemzetiségiek.

Nem jellemem kétszínű, csak a lelkem borongó világát nem akartam ez ideig másoknak is feltárni.

— Igen asszonyom, ön megnyerte lelkem rokonszenvét. Most örülök, hogy találhattam egy lelket, kit az enyém érdekel, kinek felbontom lelkem titkos világát és elébe tehetem a maga igazi színében. Kerestem régen, nagyon régen ilyen rokonlelket és ezt most az ön lelkében feltaláltam.

— Azt nem tudom megfejteni, de érzem az első találkozáson, hogy ön előtt titkot nem fogok tudni tartani. Van valami az ön szemében ami visszatükrözi benső érzelmeit és ez nem szórákoszából érdeklődik lelkem iránt. És szemében az a kimondhatatlan viszatükrözés engem vallomásra kényszerít.

— Oh nem. Nem szerelmi vallomás, nem a szívről szóltan eddig sem, hanem lelkemről. Önnek asszonyom, mint már volt alkalmam meggyőződni, lelke olyan, mint a fényképész lemeze, mely a legkisebb fényre is tulérékeny.

— Nevezze pszichológiai érzésnek. Hogy asszonyom nem tudja úgy palástolni mint én, azt női gyöngeségének tudom tulajdonítani. De mily türelmetlen volt az előbb és most már kívánja, hogy másról is beszéljünk.

— Nos az én lelkembe még hasonlatot sem tudok. Olyan mint . . .

— Mint egy fakadó rózsza? Tudtam, hogy

ilyen hasonlatot fog mondani. Nem asszonyom, nem fakadó, hanem egy hervadt rózsza.

— Igen a rózsafa új bimbókat is hajt és így folytatódik, a rózsafa életének végéig. Ebből láthatja asszonyom, hogy hasonlata rossz. Hanem képzelje el magának az egész földet egy sűrű sötétségbe burkolva, úgy hogy napfény sehol ne férközhesse hozzá. Mi lenne akkor, ha a föld tényleg jutna ilyen állapotba?

— Elpusztulna? Nem, a föld nem pusztulna el, az mozogna tovább, csak mi pusztulnánk el, mint az a legnyomorultabb féreg, a mely fény nélkül nem élhet. És az én lelkemben nincs fény, nincs egy piczike szikra sem, mely reményt adhatna, hogy egyszer fellobban és lángja bevilágítja lelkemet.

— Hogy talál-e valami okot, melyből eredményként származott lelkem jelenlegi világa? Nem! Csak azt tudom, hogy lelkem valamikor régen virágos virágoskert, olyan amilyennek gondolta, azonban a virágok elhervadtak a verőfény meg eltűnt azokkal.

— Most sötétség uralja azt. De ne gondolja asszonyom, hogy lelkem azért tompa és érzéketlen. Ugy érez az mindent . . . Sokkal érzékenyebb most, mint azelőtt volt: a legkisebb fájdalom is, mit talán régen csak megmosolyogtam, most nagyon sajogtatja.

— Igen azt mondtam őszinte leszek, de . . .

— Nem félek asszonyom. Tudom unal-

mas fecsegésemet nem fogja elárulni, mert ugyis elfelejti.

— Köszönöm. Tehát megmondom. Igen szerelmes voltam, de nem csalódtam, tehát nem gondolnám, hogy ez borított homályt lelkemre.

— Hogyan ön annak tulajdonítja? Hisz édes Istenem oly boldogok voltunk.

— Megígértem, hogy őszinte leszek, de engedje meg asszonyom, hogy e felelettel adása maradjak. Annyit azonban elárulok, hogy nem volt oka egyikőnk sem.

— Köszönöm. Gyanuja alapos. Elpirultam? Nos ez elárult. Lelkemre ő borított homályt.

— Nem hinném asszonyom, hogy jóslata beteljesedjék. Nem tudnék szeretni senkit, az ő emlékeit nem tudná eltörölni semmi, mert nagyon szerettem őt.

— Kérdezi nem-e vágyom egy oly boldogság után, mint az volt? Eltalálta, nem vágyom, sőt, ha csak legtávolabbról is gondolom, hogy egy ahoz hasonlót találok, kerülöm azt a kört, ahol ezt csak feltalálni is remélem. Azóta undorodom én a társaságoktól azóta találom én ridegnek a köröket.

— Hogyan? . . . De asszonyom.

— El küld? És miért?

— De mily izgatott lett most . . . Miért

Elnök újból figyelmezteti, hogy nincs joga polemikába bocsátkozni. Ha így folytatja, kénytelen tőle a szót megvonni.

Jedlicska: A néppárt ugyanazon jelszavakkal agitált, mint ők. (Zaj.) A néppártiak kerületeikben nemzetiségi jelszavakkal agitálnak, de itt letagadták azt. Ők a néppártból fejlődtek. A legutóbbi választásról beszél. (Felhoz adatokat, melyekre a néppárttól közbekiáltják: Nem áll!)

Elnök újból felszólítja, hogy ne terjeszkedjék ki mindenre. (Helyeslés.)

Jedlicska Visszautasítja a panszlavizmus és kifelé gravitálás vádját.

Indítvány és interpellációs könyvek felolvasása után néhány összetérhetetlenségi bizottsági tag leteszi az esküt.

Az indemnitás harmadszori olvasása. A Ház elfogadja. *Elnök* ezt kijelenti és javasolja a főrendiházhoz áttételét.

Az ujonczmegajánlási javaslat harmadszori olvasása. *Elnök* eltagadottnak jelenti ki és javasolja a főrendiházhoz való áttételét. Elfogadták.

A kvótabizottság.

A kvótabizottság 10 tagjának ma választása.

Elnök: Felolvastatja a házszabályoknak a szavazásra vonatkozó részét. Azután felolvastatja a képviselők névjegyzékét, mire a jelenlevők beadják szavazólapjukat. A kormány tagjai közül eleinte csak *Kossuth* van jelen. Fél 12 órakor megjelennek *Andrássy*, *Darányi* és *Apponyi* is.

Megválasztottak: *Batthány Tivadar*, *Földes Béla*, *Mérey Lajos*, *Nagy Ferencz*, *Pisztóry Mór*, *Rakovszky István*, *Rauch Pál* báró, *Szabó Kálmán*, *Szöll Kálmán* és *Ugron Gábor*.

A kereskedelmi szerződések.

A kereskedelmi viszonyok rendezéséről szóló törvényjavaslatot adja elő *Földes Béla*. Fejteti, hogy szokatlan ez a javaslat, de szokatlan a helyzete is. A törvénytelen kormány a szerződések életbeléptetésekor törvénytelenül járt el, a jelenlegi kormánynak tárgyalnia kellene a szerződéseket, de ez sok időt venne igénybe, a kormány pedig egy

hallgatta akkor oly érdeklődéssel beszédemet? Miért mutatta szinte, hogy én velem érez, ha most meg oly ridegen elküld?

— Nem felel. Asszonyom ön tőlem csak titkot akarta megtudni, mit senkinek el nem árultam és most, hogy tudja, — elküld.

— De asszonyom . . . hisz ön könnyezik . . . Talán valami kellemetlen emléket ujitottam fel lelkében . . . Oh, higgye meg akaratom ellenére tettem, bocsásson meg érte.

— Asszonyom . . . ön . . . ön . . . szeret . . . engem?

— Szeretett már régen, amikor még nem is ismert? . . . Nem tudok felelni nem várt szavaira . . . De fáj, nagyon fáj, hogy nem viszonzhatom. Lelkém csak rokonszenvezett önrel, de ez még nem volt szerelem. Az én boldogságom az ő emléke, mely ott van eltemetve lelkemet övedző sötétség alatt és nekem jól esik, ha ez az emlék feljár sirjából kísérteni hozzám, hogy pillanatig boldoggá tegyen, hogy azután annál jobban érezzem a sötétséget, mely mögöttem még sűrűbbnek tűnik fel . . . Láthatja asszonyom, hogy szerelme nem tenne boldoggá, az ő emléket nem tudná feledtetni velem semmi, még asszonyom bűnös szerelme sem.

— Megyek asszonyom . . . Isten vele . . .

percig sem akarja többé az országot ex-lexben hagyni.

Ezt az állapotot a kormány tényleges állapotnak tekinti, melyből mielőbb igyekszik a törvényes állapotra áttérni. Részletesen ismerteti a javaslatot és elfogadásra ajánlja azt.

Kossuth elfogadásra ajánlja a javaslatot. Bejelenti, hogy a javaslat célja, hogy az ország ne legyen e kérdésben ex-lex állapotban.

Magyarországnak teljes joga van önálló vámtarifát megállapítani. Ausztriának nincs joga ehhez hozzászólni. (Ugy van. Taps.) Ha Ausztria ebbe beleszól, túllépi jogkörét. Elfogadásra ajánlja a javaslatot. (Eljenzés és taps.)

Csizmadia Sándor személyes megtámadás címén kér szót.

Elnök kijelenti, hogy sem az előadó, sem a miniszter nem támadták *Csizmadiát*.

A törvényjavaslatot általánosságban elfogadják.

Következik a részletes tárgyalás.

Nagy Ferencz az első szakaszánál felszólal. *Darányi* felel *Nagy Ferencz* aggályaira.

Babó Mihály: A függetlenségi párt azon törvényes állásponton áll, hogy az 1899. XXX. t.-cz. előkészíteni szándékozik Magyarország közgazdasági függetlenségét. (Helyeslés.)

Kossuth: Vámközösségről, vámszövetségről nincs szó. (Helyeslés.)

Zakariás János a második szakaszánál szól fel. A múlt kormány kényszerhelyzetet teremtett. A múlt rendszert elítélő szavakkal illeti.

Ezt szükségesnek látja. 2 rendszer szemben az ország közhangulatával rendeleti uton léptette életbe a kereskedelmi szerződéseket. E miatt vagyunk 12 évre lekötve. Társadalmilag kell elősegítenünk az önálló vámterületet. A törvényjavaslatot részleteiben is elfogadják.

Elnök javasolja előbb, hogy a holnap ülést 11 órakor tartják (elfogadják). Napirend a külkereskedelmi viszonyok rendezéséről szóló törvényjavaslat harmadszori olvasása.

Szünet után

Náday Lajos alelnök elnökölt.

Személyes felszólalások.

Csizmadia Ferencz: *Jedlicska* beszédére válaszol, ki a néppártot alaptalanul gyanúsította meg. A néppárt bebizonyította a múltban, hogy ő nép érdekét a szíven viseli. A néppárt a tótajku népek érdekeit viseli a szíven, de nem a nemzetiségiekét.

Rakovszky István mondja, hogy *Jedlicska* ma két valótlán dolgot mondott és az ő felszólalása nem egyéb, mint felszólalásával csak a Házat akarja félrevezetni. És ezért a *Jedlicska* által említett választásoknál soha részt nem vettem és többé a nemzetiségiekkel soha szóba nem fog állani.

Molnár János rövidesen akar válaszolni *Jedlicska* és *Juriga* vádjaira.

Rakovszky: A nemzetiségiek mindig hazudnak.

Jedlicska: Ha a néppárt visszavonja a nemzetiségiekre szórt rágalmaikat, ők is visszavonják a rágalmazást. (Zaj a néppárton: Micsoda szemtelenség!)

Zboray Miklós: Piszok fráter!

Jedlicska: Reflektál *Rakovszky* szavaira, amelyre

Rakovszky újra válaszol és ezzel végzi *Jedlicskára* mutatva a szavait: Ilyenek a hazafiak, akik, ha kell a miniszterelnök előtt a legnagyobb hazafiaknak vallják magukat s idejőve a Házba izgatnak.

Interpelláció.

Vlár Aurél: A fekete gróf, aki a belügyminiszteri széken ül (Viharos derűtség. Rendre. Rendre! Az elnök rendreutasítja.) Elmondja a Hunyadmegyével azon beszélgetését, mely szerint az alispán paktumot ajánlott, hogy elégedjenek meg tatus quo-val vagyis az eddigi kerületekkel.

Moskovits Iván személyes kérdésben szólalt föl.

Az ülés vége délután fél három órakor.

A német császár látogatása.

— Távirati jelentések. —

Budapest, június 6. (Saját. tud. táv. Bécsből jelentik: Pontosán megállapított időben berogott Vilmos császár porosz udvari különvonata az északi vasut pályaudvarába. Előzőleg megjelent ott Vilmos császár diszkisereje báró *Steininger* tábornagy, *Kledsch-Kloth* ezredes, szárnysegéd, gróf *Zedwitz* és *Ulandenovic* alezredek. 8 óra 34 perczkor megérkezett ő Felsége gróf *Paar* főszárnysegéd kíséretében. Ő Felsége rövid ideig a virágokkal szépen feldiszitett udvari váróteremben tartózkodott, azután kilépett a perroura. A király a fekete sasrend nagykeresztjének szalagjával diszitett porosz tábornagy egyenruhát viselte. Ő Felsége báró *Steininger* tábornagygyal váltott néhány szót, amidőn a porosz udvari vonat berobogott, Vilmos császár, aki a Szent Istvánrend nagykeresztjével diszitett huszártábornoki egyenruhát viselte, üdvözölte ő Felségét.

A következő perczben a császár kilépett a kocsiból, mire az uralkodók kezét nyújtottak egymásnak, kétszer, majd még egyszer megcsókolták egymást és szívélyesen kezét szorították. Közben kiszállott Vilmos császár kísérete is, köztük gróf *Wedell* nagykövet, *Bülow* katonai attasé, kik *Gensendorfig* elé utaztak Vilmos császárnak. Vilmos császár azután bemutatta kíséretét ő felségének, aki az urak mindegyikével kezét szorított. Ő felsége és Vilmos német császár ekkor a diszkiseret tagjaihoz mentek, akiket, valamint gróf *Paar* főszárnysegédet bemutatták Vilmos császárnak, aki mindegyikkkel kezét szorított és néhány szívélyes szót váltott. Az uralkodók később felszálltak az udvari különvonatra, amelyre Vilmos császár kísérete és diszkisereje is felszállott. A vonat 8 óra és 48 perczkor *Penzing* felé indult, ahol 40 percznyi ut után megérkezett. Elinduláskor a két uralkodó egymással szemben foglalt helyet. A tábornoki kalapot mindketten a kényelmesebb sapkával cserélték fel.

A penzinger pályaudvaron a 101. számú gyalogezred diszszázada állt fel és a megérkezés pillanatában a porosz néphimnusz játszott. A császár fogadására megjelentek: *Frigyes* és *Rainer* főherczgek porosz tábornoki egyenruhában, *Ferencz Szalvátor* főherczeg kék porosz huszár egyenruhában és *József* főherczeg osztrák-magyar huszár egyenruhában. Jelen voltak továbbá *Szogyény-Marich* László berlini osztrák-magyar nagykövet diszmagyarban, *Kielmansegg* gróf alsó-auszriai helytartó és *Lueger* polgármester. *Wedell* gróf bécsi német nagykövet nejjével *Wedell* grótnéval jelent meg és más hölgyek is voltak jelen.

A fehér porosz udvari vonat, mely kékekkel és ezüsttel diszitve igen előkelő benyomást tett, pontban fél tíz órakor robogott be a penzinger pályaudvarra. Az utolsóelőtti kocsiból előbb a német császár szállt ki osztrák-magyar tábornoki egyenruhában, mellén a Szent Istvánrend szallagjával. A császár megállt a kocsinál és mialatt *Ferencz* *József* király elhagyta a szalonkocsit, szalutált.

A két uralkodó elléptetett a diszszázad előtt. A német császár kezét nyújtott a főherczgeknek és meghajlott *Rainer* főherczeg előtt, akit megcsókolt.

Ezután a két uralkodó *Schönbrunn-kastélyba* ment.

Az uralkodókat a kastély *Mária Terézia*

termében az összes Bécsben időző főhercegnők, köztük József főherceg neje, *Augusta* főhercegnő, továbbá *Goluchowski*, Burián és *Pietrich* közös miniszterelnök, *Wekerle* Sándor és *Beck* báró osztrák miniszterelnökök várták.

A császár meglátogatta a Bécsben időző főhercegeket és főhercegnőket, *Wekerle* Sándor magyar és *Beck* báró osztrák miniszterelnököket, *Goluchowski* gróf külügyminisztert és a nagyköveteit. A látogatást megelőzőleg a kegyelet adóját is leróta Fölkereste a kapuczinusok sirboltjában *Rudolf* trónörökös sirját, ahol meghatottan időzött.

A késő délutáni órákban dezsóné következett a schönbrunni kastélyban. Az uralkodón és főhercegeken kívül *Wekerle*, *Zichy* Aladár gróf, *Szögyeny-Marich* nagykövet, *Beck* báró, a közös miniszterek, *Tschirski* és Vilmos császár kísérete.

A villamos vasut ügyei.

— Értekezlet a városházán. —

A nagyvárad villamos vasut vonalszakasz-beosztását és díjszabását Nagyvárad város törvényhatósága ideiglenesen hat hétre engedélyezte, hogy a vasut üzembe hozatala, a város és a társaság között felmerült differenciák miatt halasztást ne szenvedjen.

Tegnap szűkebb körű értekezlet volt a városházán a vonalszakasz-beosztás és a menetdíjtételek végleges megállapítása tárgyában.

A villamos vasut boldogulása közös érdeke a városnak a közönség irányában is vannak kötelességei, s a közönség érdekeinek megóvását, a szerződés keretén belül feltétlenül érvényesíteni kell,

Csak így felel meg a vasut igazi céljának.

Valószínűleg a tanács és a társaság megtalálja a helyes utat, hogy az érdekek minden irányban meg legyenek védve.

Az értekezlet lefolyása a következő volt:

A nagyvárad villamos vasut vonalszakasz-beosztása és menetdíjai tárgyában értekezlet volt tegnap délután a városházán. *Rimler* Károly polgármester elnöklése alatt a város részéről jelen voltak *Bordé* Ferencz főjegyző, *Ragány* János, *Dus* László, *Köszeghy* József, *Komlóssy* Ferencz, *Gerő* Ármin, dr *Cseresznyés* Béla, *Mezey* Mihály, dr *Hoványi* Gyula, dr *Vucskics* Gyula, dr *Dőri* Ferencz, *Huzella* Gyula, *Fleischacker* Gyula, a villamos vasut képviselőtársaság elnöke *Urbán* Adolf, dr *Berkovits* Ferencz, dr *Hoványi* Géza és *Szmazsenka* Ernő.

Első sorban felolvasták a villamos társaság korábbi beadványát, amelyben a jelenlegi állapotot a megnyitástól 6 hétre kérte. Ezt annak idején a rendkívüli közgyűlés megadta. Majd felolvasták a társaságnak a 3-as szakaszra vonatkozó beadványát s a szerződés ide vonatkozó pontjait.

Szmazsenka Ernő vezérigazgató az eddigi tapasztalatokról számol be, nyolcz nappal összeállított statisztika alapján, pénzügyi szempontból. E szerint a mostani 2-ös szakasz és 10 és 20 filléres díjtétel mellett egy-egy utasra átlag 14-22 fillér esett, míg a 3-as vonalszakasz mellett, amelyet a társaság kontemplált 15-55 fillér, a várossal kötött szerződés szerinti 3-as vonalszakasz alapján pedig 14-38 fillér esett volna egy-egy utasra. Tehát a társaságra pénzügyileg az általuk kívánt 3-as vonalszakasz beosztás volna pénzügyileg a legelőnyösebb, azonban a társaság javasolja, hogy hagyják meg a mostani tarifát.

Urbán Adolf részletes statisztikát terjeszt elő az egyes állomásokon 8 nap alatt történt fel és leszállásokról. E szerint 8 nap alatt 40,000 utasa volt a villamosnak.

Dr *Hoványi* Géza a zónákat kitolni kívánja és pedig akként, hogy a Szent László-térről a *Markovits*-féle házig (honvéd kieg. parancsnokság), és vissza 10 fillér, a vasut-

állomásig 20 fillér; a velencei vonalon a Szent László-térről Hajó-térig és vissza 10 fillér, a velencei állomásig 20 fillér; bármely vasuti állomástól azonban a városba, még a legközelebbi megállóig is, 20 fillér. Ez által a 10 filléres vonalszakasz kiterjeszhető, hogy a város külsőbb részeiről is 10 fillérrel jöhessenek a városba.

Dr *Hoványi* Gyula a statisztikai adatok kinyomtatását kívánja, hogy tanulmányozhassák.

Rimler Károly kéri a vasut-társaság képviselőit, hogy javaslatukat, kellő indokolás mellett, írásban adják be.

Dr *Hoványi* Gyula néhány kérdés tisztázását kívánja. A szerződésben a 10 éven alóli gyermekeknek 50 százalék kedvezmény van kikötve s ezt a 10 filléres vonalszakaszokon nem tartja be a villamos vasut. Ajánlja ezt a tanács figyelmébe. Ez szerződésben biztosított jog, amelyet nem lehet megváltoztatni. Továbbá a szerződésben a 24 fillér mint maximális összeg van kikötve, tehát a város kevesebbet is megállapíthat a 3-as zóna esetén. Ha új vonalakkal bővítik ki a villamos vasutat, akkor sem szedhet majd többet a társulat 24 fillérnél.

Rimler Károly kijelenti, hogy a tanács a szerződés minden pontjának betartását követelni fogja.

Dr *Berkovits* Ferencz a társaság részéről kijelentette, hogy a 2-ös vonalszakasz 10 és 20 filléres díjra vonatkozó javaslatot, amelyet *Hoványi* Géza tett, csak úgy fogadják el, ha a gyermekek részére a 10 filléres vonalszakaszokon nem kívánják az 50 százalék engedélyt. A gyermekek részére azon kedvezményt hajlandók adni, hogy a leghosszabb utirányban is csak 10 fillért fizetnek. Ha ezt nem fogadják el, ragaszkodnak a 8-16-24 filléres díjtételekhez.

Még néhány megállóhely iránti kérelmet tárgyaltak s az értekezlet véget ért.

Ez alkalommal ugyanis határozathozatalra nem volt alkalom, mert az értekezlet csak informatív jellegű volt.

A közgyűlés előtt még a tanács, mint állandó választmány foglalkozik a felmerült kérdésekkel.

UJDONSÁGOK.

Képviselőválasztás Nagyváradon.

Dr *Barabás* Béla tudvalevőleg lemondott Nagyvárad város mandátumáról s pár nappal ezelőtt ezen elhatározását nyílt levélben tudatta Nagyvárad választóival. Tegnap megérkezett a képviselőház elnökétől az értesítés a központi választmányhoz, amelyben felhívja, hogy az új választás iránt intézkedjék. Az elnök levele a következő:

Nagyvárad város t. központi választmányának
Nagyvárad.

Barabás Béla Nagyvárad város választókerületének képviselőtársaságától lemondván, a képviselőháznak f. évi június hó 2-án tartott ülésében hozott határozata folytán felhívom a t. központi választmányt, hogy az említett választókerület részére a törvény értelmében az új képviselőválasztás iránt intézkedjék és a választás kitűzendő határnapját velem tudatni sziveskedjék.

Budapest, 1906. június 5-én.

Juszt Gyula,
képviselőház elnöke.

Tehát valószínűleg még e hónapban meg lesz a választás Nagyváradon. A központi választmány pár nap alatt kitűzi a választás napját.

* **Kinevezés.** Biharvármegye főispánja *Glatz* Antal tegnap *Berzán* Córnel nagytót-

falusi lakost közigazgatási gyakornokká nevezte ki. A kinevezésről a főispán értesítette az alispánt, hogy az új gyakornokot a hivatalos eskü letételére hívja fel.

* **Bérmálás Zilahon.** Pünkösöd másodnapján volt a bérmálás Zilahon. Pünkösöd vasárnap délután érkezett Szilágy-Somlyóról Zilahra *Fetser* Antal segédpüspök kíséretével. A járás határán *Tarpai* Miklós központi főszolgabíró, Zilah város határában pedig hosszú kocsisorral a róm. kath. egyháztanács tagjai, élükön *Balogh* Győző kir. törvényszéki vizsgálóbíróval fogadták a főpapot. A városban gyönyörű díszkaput állított fel a város, ahol ezekre menő ünneplőközönség riadó éljenzéssel fogadta a püspököt, akit báró *Diószeghy* polgármester üdvözölt szép beszédben a város közönsége nevében. *Fetser* Antal püspök szívélyes szavakban válaszolt, amely valláskülönbség nélkül lebilincselte a közönséget. A püspök a templomba vonult, majd a szemben levő plébánialakban szállott meg, ahol a különböző küldöttségeket fogadta; tisztelget az egyháztanács, a megye, a város, a különböző állami hivatalok stb. A püspök lekötelező szívélyessége teljesen megnyerte a tisztelgő küldöttségek tagjait. Ünnepe másodnapján reggel a város közönsége ünnepi díszben sereglett a r. kath. templomban. 9 órakor a zsutolásig megtelt díszes templomban a püspök ünnepélyes szentmisét pontifikált, teljes segédlettel. Az evangélium után a püspök nagyszabású szentbeszédet mondott, majd 240 gyermek és felnőttnek feladta a bérmálás szentségét. Az isteni tisztelgetés alatt e czélra alakult férfi és női kar szép magyar és latin énekeket adott elő. Az isteni tisztelgetés után az előkelőségeknél tett látogatást a püspök, majd a róm. kath. iskolába látogatott el, ahol egy kis tanuló szép beszéddel üdvözölte a magas vendéget, aki alaposan kikérdezgette őket főleg a hittan, számtan és földrajzból. Délben *Csaponyi* Ignác esperes-plébános 30 terítékű fényes ebédet adott püspök vendége tisztelgetésére, amelyen a szíves házigazda szólalt fel először s remek beszédben a királyt éltette, kinek alkotmányos érületében nem csalatkozott a nemzet. Dr *Kaizler* György főispán a közjogi tényezőként szereplő magas klerust s ennek egyik kiváló tagját: *Fetser* Antal püspököt éltette. *Fetser* Antal remek beszédben méltatta *Kaizler* főispán érdemeit, aki a nehéz megpróbáltatás napjaiban is oly hazafias működést fejtett ki s helyes magatartást tanusított. A főispánra üritette poharát. — *Benkő* József törvényszéki elnök a klerust s ennek egyik lelkes, buzgó, kiváló mindenki által nagyrabecsült tagját: *Csaponyi* Ignác esperest, szíves házigazdát köszöntötte fel. *Fetser* Antal püspök újból szólásra emelkedett és szellemes tószójában a »püspök szemébe«, *Csaponyi* esperest élteti, örömmel tölti el — ugymond — az a szép egyetértés és szeretet, amit itten tapasztalt. Délután a püspök elutazott Szilágy-Cseh felé; sokan elkísérték a határig. A püspök kedves szavakban mondott búcsút és köszönetet az egész város részéről felekezeti-különbség nélkül megnyilvánult tisztelgetés és szeretetért, amelyre fogadták s amely nem személyének, de a püspöknek szólt. A főpap látogatása sokáig kedves emlékképpen lesz a zilahiaknak.

* **A debreczeni plébánia adminisztrátora.** A Wolafka püspök halála folytán elárult debreczeni kisröpöst plébánosi szék betöltése előreláthatólag hosszabb időt vesz

igénybe. A plébánosi teendők ellátásáról dr. *Szerecsényi Pál* megyéspüspök akként gondoskodott, hogy *Molnár Kálmán* debreczeni thesiamumi prefectust, a katolikus elemi iskolák igazgatóját nevezte ki a plébánia adminisztrátorának.

* **Biharvármegye közigazgatási bizottsági ülése.** Tegnap délelőtt tartotta meg Biharvármegye közigazgatási bizottsága június havi ülését. Az ülésen *Glatz Antal* főispán elnökölt. A tárgysorozat első pontja volt az alispán havi jelentése. A főorvosi jelentés szerint az elmúlt hóban Biharvármegye egészségügye kedvezőtlenebb volt mint az előző hónapban. Itt adjuk az ide vonatkozó jelentését dr. *Móricz Ernő* főorvosnak. E jelentés első jelentése *Móricz*nak, mint főorvosnak. Az egészségügyi állapotunk kedvezőtlenebb volt mint a múlt hóban, a hivatalos orvosok ugyanis 4706 beteget gyógykezelték s így 7-tel többet, mint április havában. A gyógykezelték között igazolt szegény volt 7 éven aluli életkoru 291, 7 éven 329, összesen tehát 620. Uralkodó kórok. Valamennyi járásban a hevenyfertőző bántalmak fordultak elő. Hevenyfertőző kórok. a) Roncsoló toroklob 6 járás 13 községében fordult elő. A múlt hóról maradt 5, május hóban szaporodott 38-czal, összesen 43. Ezek közül meggyógyult 24, meghalt 10 és ápolás alatt maradt 9. b) Kanyaró 12 járás 24 községében fordult elő. A múlt hóról maradt 46, május hóban szaporodott 518 czal, összesen 564. Ezek közül meggyógyult 268, meghalt 47 és ápolás alatt maradt 249. c) Vörheny 7 járás 8 községében fordult elő. A múlt hóról maradt 11, május hóban szaporodott 125-tel, összesen 136. Ezek közül meggyógyult 103, meghalt 1 és ápolás alatt maradt 32. d) Hasihagymáz 5 járás 6 községében fordult elő, a múlt hóról maradt 3, május hóban szaporodott 7-tel, összesen 10. Ezek közül meggyógyult 7, meghalt 1 és ápolás alatt maradt 2. e) Hökhurut 3 járás 3 községében fordult elő. A múlt hóról maradt 61, május hóban szaporodott 3-mal, összesen 64. Ezek közül meggyógyult 49, meghalt 1 és ápolás alatt maradt 14. Törvényszéki esetek. a) Törvényszéki bonczolat eszközöltetett 4 esetben. b) Látélet kiállított 137 esetben. A pénzügyigazgatói jelentés szerint az a befizetések kevés kivétellel rendszeresen folynak be. A mutatók hátrányok az év végéig ki lesznek egyenlítve, mivel gazdaközönségünk akkor fogja tudni értékesíteni az évi termést. Majd kisebb ügyek elintézésére került a sor, melynek végeztével az ülés véget ért.

* **Kossuth és Czuczor szobor Érsekújvárt.** Érsekújvár városa szép ünnepségnek lesz színhelye június 17-én. Kossuth Lajosnak és Czuczor Gergelynek emeltek szobrot az érsekújváriak és e szobrok leleplezését fogják nagy ünnepséggel megtartani. Az ünnepély iránt nagy érdeklődéssel vannak a szomszédos városok is.

* **Ki akar hadapród lenni?** Az elmúlt hóban Biharvármegye pályázatot hirdetett a megüresedett gróf *Butler-féle* honvédelmi helyre. Jóllehet a pályázat ugy a megye hivatalos lapjában, mint a napilapokban meglett hirdette, nem pályázott senki. Most a honvédelmi miniszter elrendelte, hogy a pályázat ismét hirdettessék meg. E rendeletre az alispán tegnap hozott határozatot, mely a pályázatot 1906. július 31-ig tartja fenn. A pályázni óhajtok ez ideig tartoznak benyújtani a kérvényüket az alispánhoz.

* **Sikkasztó segédjegyző.** Kumanyesdi tudósítók jelenti, a kis községnek szenzációja van. *Nyári László* ottani jegyző ezelőtt 6 hónappal fogadta fel segédjegyzőnek *Hener Ferencz* nagyváradai illetőségű fiatalembert. A segédjegyző csakhamar megnyerte a jegyző bizalmát és rövid időn belül a pénzkezelést is rábízta. *Hener Ferencz* e bizalommal rutul visszaélt. A kezére bízott pénzeket alaposan megdézsmálta. Kezdetben kisebb összegeket sikkasztott. Az eltűnt 5-10-20 koronák nem képeztek oly tételket melyek hamar szembetűnők lettek volna. A fiatal segéd azonban

tovább ment. Éjszakákat dőzsölt át, a legfinomabb szövetekből készített magának ruhákat. Ezek csakhamar gyanut keltettek s a jegyző pénztárvizsgálatot tartott. A vizsgálat eredménye 1200 korona hiányt mutatott ki. *Nyári jegyző* azonnal intézkedett a segédjegyző letartóztatása iránt. Most a fiatal segéd ur a tenkei járásbíróság magánzárkájában elmélkedik a letűnt szép idők és elszórt pénzek fölött.

* **Halálozás.** A halál ismét letört egy fiatal életet, melyhez sok szép remény fűződött. *Erdelt Béla* dr még fiatal 25 éves jogász életének legszebb korában tegnap elhunyt. A fiatal jogász már rég tüdővészben szenvedett s a sorvasztó betegsége nem csüggesztette el tanulásában. Egyetlen ideája volt a doktorátus megszerzése. Kinzó betegségében a könyv mellette volt s tanult haláláig. És most, hogy megszerzte a doktorátust, beteljesedett rózsás álma, a halál nem engedte tovább fejlődni a fiatal jogász tudását. Betegsége erőt vett rajta s hosszas szenvedés után meghalt. A halálesetről a család a következő gyászjelentést adta ki:

Alólírottak mély fájdalommal tudatják a legjobb gyermek és rokon dr. *Erdelt Béla* hosszú szenvedés és a halotti szentségek ájtatos felvétele után életének 25-ik évében, 1906. június hó 6-án történt csendes elhunytát. A megboldogult hült teteme f. évi június hó 8-án délután fél 4 órakor fog a Lakatos-utca 3-ik számú gyászaházból a róm. kath. sírkertben örök nyugalomra tétetni. Mely végtisztességtételre drága halottunk rokonai, jóbarátai és ismerősei tisztelettel meghívotnak. Az engesztelő szent mise áldozat az elhunyt lelke üdvéért az olasz-rom. kath. plébánia-templomban f. évi június hó 8-án reggel 7 órakor fog az Urnak bemutatni. Nagyvárad, 1906. június 6. Aldás és béke hamvaira! *Bartos Mária*, férj. *Szücs Istvánné* nagynénje, öz. *lefkóczy és farkasfalvi Király* Endréné édesanyja, *Bartos Emma*, férj. *Radnay* Józsefné unokanővére.

* **Eltűnt hadkötelesek.** Szatmárvármegye alispánja tegnap átiratilag közölte Biharvármegyével a 1906. évben soralás kerülr teljesen ismeretlen hadkötelesek neveit. A nem jelentkezett hadkötelesek ott 23-an vannak. Az átiratban kéri az ottani alispán Biharvármegye alispánját, hogy a hiányzó hadköteleseket körttesse és feltalálás esetén előállításuk iránt gondoskodjék.

* **A falusi virtus eredménye.** A falusi legények virtuskodásaikat, régi haragukat ünnepnapon szokták kimutatni. Ennek természetesen csatátér kell, melynek legalkalmasabb hely a kocsmá. Itt amikor az alkohol teljesen elragadja az embereket, megfélekedve magukról, törnek, zuznak mindent ami kezeügyükbe akad. Így történt ez Tenkén is. *Árgyelán László* pünkösdi első napján a kocsmában borozgatót. Estefelé idegenek is keveredtek a mulatózó tenkeiek közé. Eleinte csendesen viselkedtek, később azonban dalolni kezdtek, majd erejükkel kérkedtek. A legényeknek sehogy sem izlett az ilyen mulatozás, azért csupa változatoság kedvéért nekiesetek *Árgyelánnak*, kire valószínűleg haragudtak már előzőleg is és úgy fejbeverték boros üvegekkel, botokkal, széklyákkal, hogy holtan maradt a színhelyen. Mikor a legények látták, hogy *Árgyelán* meghalt, a lámpát eloltották és elmenekültek. A bíróság megindította a vizsgálatot, azonban a tettesek kiderítése ez ideig még nem sikerült.

* **Rendőri hírek.** *Késelő kocsis* folyó hó 3-án este az Aradi-utczán *Juhász Mihály* kocsis itt állapotában *Szarka Pál* és öz. *Papp Tógyerné* helybeli lakosokat késsel megszurta s az öt bekísérni akaró rendőrt is megtámadta sőt tetleg is bántalmazta. *Juhász* ellen a rendőrség a büntvádi eljárás megindítása iránt intézkedett. A késelő kocsis az ügyészségnek adta át a rendőrség. — *A tyukketreczek látogatója.* Az utóbbi időben különösen a Réten több tyuklopás történt. A tettes kiderítése után

a legszélesebb körű nyomozást ejtette meg a rendőrség azonban az mindaddig megállapítható nem volt míg folyó hóban egy újabban elkövetett lopásnál hátrahagyott bűnjel alapján *Vass Károly* rendőrellenőr megállapította, hogy a tettes *Szondi Ferencz* lakás és rendes foglalkozás nélküli csavargó. *Szondit Kovács István* nagypiacz-teren szolgálatot teljesítő rendőr elfogta s a rendőrségre kísérte. A rendőrségen *Szondi* beismerie, miszerint mintegy két hónapja 13 rendbeli betöréses lopást követett el még pedig dr. *Kassai Kálmán* orvostól 6 darab tyukot, *Szálku Ferencz*étől 2 drb. tyukot az »Apostol szegény háztól» 8 drb. tyukot, *Bartha Lajos* nyug. ezredestől 6 drb. csirkét, *Gálbóri Józsefné*étől 1 drb. csirkét, *Br. Gerliczy Félix*-néől fehérneműket, és egy nagy utazóbundát, *Keszei Sándor*étól 10 drb. csirkét, öz. *Hajósi Izsákné*étől 10 drb. csirkét. *Misurai László*étól 6 drb. csirkét, *Fekete Károly*étól 3 lábos tejet és 4 üveg bort, az *Alapi utczáról* ismeretlen egyéntől 4 üveg bort. *Mészáros József*étől több tyukot, *Szondi* kihallgatása után az ügyészségnek lesz átadva.

x *Kellemes* nézni, azt a nagy vevőkört, mit állandóan lehet látni *Háasz Manó* Zöldfataczai üzletében, ezt méltán meg is érdemil, mert sehol olyan olcsó árban nem lesz árulva mint ottan.

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Csütörtök: A kísértetek. (Beregi Oszkár vendégjátéka.)
Péntek: Drótostót. (Szentgyörgyi Lenke vendégjátéka.)
Szombat: Gül-Baba. (Szentgyörgyi Lenke vendégjátéka.)
Vasárnap: Tavasz. (Szentgyörgyi Lenke vendégjátéka.)

Hamlet.

— Beregi Oszkár második fellépte. —

Beregi Oszkár tegnap mutatta meg tehetségét igazi nagyságában. Igaz, hogy nem a modern közvetlenséggel hat; de a mi a régi iskolában jó volt, azt Beregi teljes mértékben bírja. *Hamletje* is szavalás és póz volt; de micsoda szavalás és micsoda póz! Mindenik csupa erő, eredetiség és közvetlenség. Mindenik telve Shakespeare lelkével, átértésével. *Hamletet*, ezt a merő érzésből, csupa finom pszichológiából szőtt szerepet Beregi úgy adta elő, hogy nem hagyott benne egy árnyalatot sem feldolgozatlanul. Minden hang, minden mozdulat tanulmány és átgondolás leszűrése volt. Klasszikus alakítás volt, a szónak legszebb értelmében.

Ami az alakítás sikerét előmozdította, az Beregi rendkívül előnyös külső megjelenése, kellemes organuma és pompás arczjátéka. Ezekkel tudott kifejezni mindent, a mit kifejezni akart s úgy, ahogy az tanulmányai alapján szerepe pszichológiájából igen finom tapintattal levonta.

Ha valamivel, hát ezzel az alakítással igazi nagy színésznek mutatta be magát Beregi. Sokkal igazibb sikere volt, mint *Bizáncban*; lebilincselte a közönség figyelmét mindvégig azzal a művészettel, a hogy szerepe nehézségeit megoldotta.

Helyi kísérete bizony mellette elmaradt, nem úgy, mint *Bizáncban*. *Tihanyi* (színészkirály) és *E. Kovács Mariska*. (remek *Ofélia*) képeznek kivételt, ők lelkiismeretesen, tehetségükhöz méltóan léptek fel Shakespeare re-

mekében. Úgyes volt Nagy Sándor is (Horatia). *Krasznay* egy kukk nem sok, de annyit sem tudott a szerepéből s boszantó volt látni, mikor aggódó pillantásokat vetett a sugóra: menjene vagy ne? szóljon-e vagy ne? *Szarvasi* dán királya hidegen hagyott. A többi szerep Fehér Gyula, Angyal Ilka, Hajnal, Bérczi, Tóth Elek kezében volt.

Kiváncsian várjuk, hogy fog Beregi ma Ibsen modernségével megbirkózni?

EGYESÜLETEK.

A kath kör ülése. A Nagyváradi Kath. Kör választmánya tegnap este ülést tartott. *Dus* László elnöke alatt jelen voltak: Grócz Béla, dr. Karácsonyi János kanonokok, dr. Wimmer Julián, dr. Vucskics Gyula, Tóth Márton, id. Jelinek Ferencz, Láng József, Szilágyi D., Csobánczy Lajos, Dr. Imrik Gusztáv, és Szeitz Benő: A választmány elhatározta, hogy az évben is megünnepli *Szent László király* emlékeztétét s felkérte az irodalmi és művészeti osztályt hogy az ünnepet készítse elő. Tervbe van véve hogy Szent László napján délelőtt ünnepélyes szent mise, 11 órakor matiné, délután pedig a Püspök fürdőben családias jellegű összejövetel lesz. Böhm György és Persz Adolf dr. tagok elhunytá felett részvétét fejezte ki a választmány. Új tagokul telvették *Hankovits* Ferencz gyógyszerészt és *Belányi* Imre villamos telep-igazgatót.

A vasutasok szövetsége. A Magyar Szent Korona Országai Vasutas Szövetsége nagyváradi kerületének választmányi tagjai felkértek, hogy folyó hó 9-én, szombaton d. u. fél 5 órakor Nagyváradi pályaudvaron, az iskola-teremben tartandó választmányi ülésen megjelenni sziveskedjenek. Tárgy: 1. A folyó hó 17-én és 18-án Pozsonyban tartandó országos gyűlésre kiküldendő megbízottak kijelölése. A Jelentés a május hó 13-án, Budapesten tartott elnöki értekezlet határozatairól. 3. Indítványok. Nagyváradi, 1906. június 5-én. Bodor Károly elnök. Géher Pál, titkár.

NYILTTÉR.

Köszönetnyilvánítás

Minőazon b. tisztelőink, akik felejthetetlen hitvestársam, illetve édes anyánk elhalálása alkalmából részvétükkel fájós szívünket vigasztalni igyekeztek, fogadják ez uton mély köszönetünket. Nagyváradi, 1906. jun. hó 6-án.

Kiváló tisztelettel

Peiser Károly

és gyermekei.

TÁVIRATOK.

Elkobzott ujság.

Budapest, június 6. (Saját tud. táv.) Bécsből jelentik, hogy a *Jugend*, amely a magyar trónbeszédet kigunyolta, királysértés miatt elkobozták.

Aradások.

Budapest, június 6. (Saját tud. táv.) Szászrégenből jelentik, hogy a Maros, valamint

a Görgény-patak kiáradt a folytonos esőzés következtében s igen nagy károkat okozott.

REGÉNYCSARNOK.

Gyorgyejev Foma.

Irta: Gorkij Maxim 88.

— Ugyan miért mondja ez ezt? — kérdezte Foma. — Hát fontos az, hogy kinek a fia valaki? Hisz nem aszerint becsülik az embert, hogy ki volt az atyja, hanem aszerint, hogy mennyi az esze.

A nap leszállott s az égen gyönyörű, lán-goló máglya gyult ki, mely pirosra festette a felhőket. Messze a társaságtól három fiatal ember hevert a fűben. Előttük Jesov állt s hangosan beszélt.

— Ti a munka szent lobogóját viszitek s én ugyanennek a seregnek vagyok katonája. Mi mindnyájan a sajtó ő fenségének szolgálunk s kell, hogy örök barátság fűzzön egybe bennünket.

— Ugy van! — mondta egy vastag hang. Kérjük, fejtse ki befolyását a kiadóknál! Nem szabad összekeverni ezt a két fogalmat: Betegség és részegség! Ha barátaink egyike részeg, levonja a bérét, ha beteg, akkor is levonja.

— Természetes — mondta Jesov. Ámbár a kooperáció elve. . .

— Félek a könyvektől . . . Ismerek vala kit . . . akinek jobban árt az olvasás, mint a részeges embernek a pálinka. És mit nyer vele az ember, ha olvas? Valaki kigondol valamit, kinyomatja, s a többiek elolvassák. Ha érdekes, jó. De hogy az ember azt olvashatná ki a könyvekből, hogy hogyan kell élni, az teljesen lehetetlen. Hisz a könyveket mindig az emberek írják, nem az Isten.

— Hát a szentírás? Azt is ember írta.

— Azt az apostolok írták . . . Mostanában nincs már ilyenféle.

— Jó. Helyes ellenvetés! Igazad van, ma már nincsenek apostolok. Csak Judások vannak s azok is nyomorultak.

Fomának jól esett, hogy Jesov olyan figyelmesen hallgatja s minden szót komolyan vett. Mivel most történt vele először, hogy így bántak vele, szabadon közölte Jesovval gondolatait, mert érezte, hogy az megérti őt, mert meg is akarja érteni.

— Érdekes fiu vagy — mondta Jesov két nappal utóbb Fomának. — És ámbár nehezen beszélsz, sok minden, főleg sok szivbátorság van benned. Ha csak egy kissé tudnád, hogy miképpen van berendezve az élet. Akkor, azt hiszem, hangosabban beszélnél . . . igen.

— Az ember nem tudja magát szavakkal tisztázni — és nem tudja magát szavakkal megszabadítani — mondta Foma sóhajtva. Azokról az emberekről beszéltél, akik mindig úgy tesznek, mintha mindent tudnának. Én is ismerek ilyeneket . . . például Majakin . . . ezek ellen küzdeni kellene . . . be kellene bizonyítani, hogy hazudnak. Ez igazán ártalmas népség!

— Nem értem Foma, hogy miképpen tudsz élni, ha csakugyan így gondolkodsz — mondta Jesov tünődve.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Értéktőzsde.

Budapest, június 6.

Osztrák hitelrészvény	—	—	678
Magyar hitelrészvény	—	—	796
Leszámitoló bank	—	—	506
Rimamurányi	—	—	525
Osztrák-m. államvasuti részvény	—	—	670
Közúti vasut	—	—	594
Városi villamos vasut	—	—	327.50

A gabonatőzsde határideje.

Budapest, június 6.

Buza okt.	—	—	—	16.82
Rozs okt.-re	—	—	—	17.12
Tengeri április 1906	—	—	—	14
Zab ápr.-ra	—	—	—	13.64
Repcze aug.-ra	—	—	—	—

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktőzsde 1906 június 6-án.

Magyar aranyjáradék 4%	—	—	—	114
Magyar koronajáradék 4%	—	—	—	95.75
Magyar keleti vasuti államkötvény 4%	—	—	—	85.50
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	—	—	—	50.95
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	—	—	—	50.98
Magyar gyermek sorsjegy-kölcsön	—	—	—	210.50
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy-kölcsön	—	—	—	157.50
Osztrák járadék papirban	—	—	—	99.50
Osztrák járadék ezüstben	—	—	—	100.50
Osztrák korona járadék	—	—	—	118
Osztrák járadék aranyban	—	—	—	99.75
1860. oszt. államsorsjegyek	—	—	—	157.50
Osztrák-magyar bankrészvény	—	—	—	95.65
Magyar hitelbank részvény	—	—	—	817.50
Osztrák hitelbank intézeti részvény	—	—	—	675.75
Osztrák-magyar államvasuti részvény	—	—	—	680
Német birodalmi márka	—	—	—	19.12
London vista	—	—	—	117.25
Páris vista	—	—	—	240.30

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

3⁰ -os jelzálogsorsjegyek

KICSERÉLÉSÉT

Uj nyereménykötvényekre

EREDETI feltételek mellett

költség- és jutalékmentesen

ELVÁLLALJUK.

Biharmegyei Takarékpénztár.

Egy-két iskolás fiu

a következő iskolaévre egy tanári házban felvétetik. Szakszerű felügyelet, kifogástalan uri ellátás. Francia, német nyelv és zongora kivánatra. Szives megkeresést. «Tanár 37». jelige alatt továbbit a kiadóhivatal.

Lakatos műhely

áthelyezés.

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy **lakatos műhelyünket** Nagypiacz-téri Öváry-házból a

Szalárdi-u. 9. szám alá

helyeztük, hol minden e szakmába vágó munkát lehető legpontosabban és csinos kivitelben készítünk szolid árak mellett. Rácsokat, sirkerítéseket, vasablakokat, napellenzőket elsőrendű kivitelben. Kitűnő takaréktűzhelyeket szavatosság mellett és minden e szakmába tartozó legkisebb javításokat gyorsan és pontosan személyesen végzünk.

Szives pártfogásaikat kérve, maradtunk kiváló tisztelettel

Maár Lajos és Testvére.

Hirdetés.

A »**NAGYVÁRADI HITELBANK**« részvénytársaság. (Kossuth Lajos-utca 10. sz.)

Elfogad betéteket.

Legalább 3 hóig elhelyezett összeg után **5%-os kamatot fizet.**

Leszámitol váltókat.

Előleget ad: értékpapírokra, ékszerekre és terményekre.

Jelzálog kölcsönt nyújt: házakra és földbirtokra.

Az igazgatóság.

3°-os jelzálogsorsjegyek conversióját

azaz a kibocsátandó új jelzálogsorsjegyekre való kicserélését a legközelebb hivatalosan közölteendő feltételek mellett **teljesen költségmentesen** teljesítjük.

Felkérjük a **3°-os jelzálogsorsjegyek** birtokosait, hogy ezen sorsjegyeket összes szelvényeivel együtt kicserélés végett hozzánk már most beküldeni sziveskedjenek. — Ezen új jelzálogsorsjegyekre **előjegyzéseket** a hivatalosan közölteendő eredeti feltételek mellett fogadunk el. Bejelentéskor sorsjegyenként 10 korona fizetendő.

Központi Takarékpénztár, Szilágyi Dezső-u. (dr. Adorján-ház).

Pártoljuk a hazai ipart! Ne vigyük pénzünket idegenbe, hanem vásároljunk kizárólag magyar készítményű

BÚTOROKAT

gyári árban, kezesség mellett a

Magyar Műbútorgyár Részvénytársaságnál

NAGYVÁRADON, FŐ-UTCZA ELEJÉN.

Ipari és kereskedelmi vezető: PORJESZ HERMAN.

Teljes lakás- szálloda- és kávéházberendezések műipari vállalata.

Kivánatra tervek és költségvetések. — Telefon 421 szám.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Értésíti a n. érd. **izzólámpa körtéket** tart raktáron 3. legfejlebb 3-4 watt fogyasztással gyertyánként, melyek legolcsóbb áron kaphatók. **A sima izzólámpa ára darabonként 72 fillér**, homályos (matt), színes fényképező-lámpák és mindennemű izzólámpa különlegességek ugyancsak kartell áron kerülnek eladásra. Ugyancit kaphatók **nerst-lámpák** és **osmium-lámpák** gyertyánként 1-5 watt fogyasztással.

Csillárok, és villamosmotorok eredeti gyári árak mellett

kaphatók. A villamos mű igazgatósága eivállalja

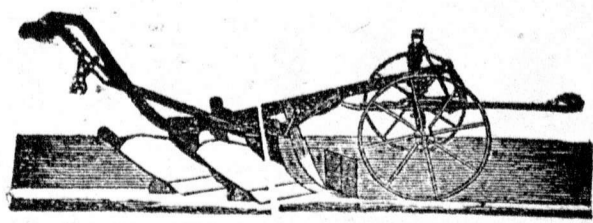
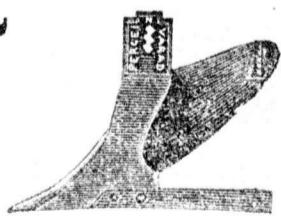
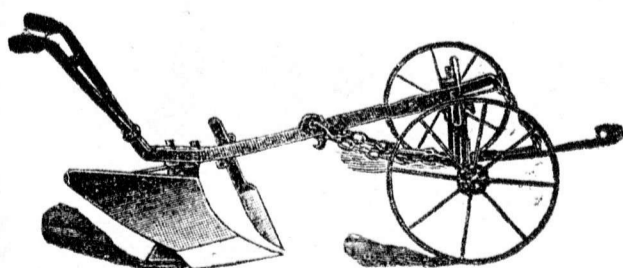
— villamosvilágítási —

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, lámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb ár mellett.

Nagyobb megrendeléseknél megfelelő engedmény. Költségvetés ingyen.

PERGE és ROZSLAY gazdasági gép- és ekegyára

utóda

Gyár: Lukács György-u.

Nagyváradon.

Raktár: Nagyvásár-tér.

Mindennemű talajviszonyoknak megfelelő ekéket és egyéb talaj-

— művelő eszközöket készít a legjobb minőségben. —

Dorongosi dűlőben

Szy József féle teljesen be-
ültetett és termő szőlő 9
parcellában eladó. Venni
szándékozóknak értekezhet-
nek a Polgári Takarékpénztárban Kossuth Lajos
utca 4 sz.

Tavaszi és nyári idény 1906. évre.
VALÓDI BRÜNNI SZÖVETEK

Egy szelvény ára 3.10 mtr.
hosszu. teljes férföl-
tönyre elegendő (kabát,
nadrág és mellény) csak

K 7—, 8—, 10— jó	Valódi gyapjuból.
K 12—, 14— jobb	
K 16—, 18— finom	
K 21— legfinomabb	

Egy szelvény fekete szalon öltönyre K 20—, valamint
felöltő szövetek, turista-loden, selyem-kamgarn stb.
gyári árban az elismert szolid posztógyári raktár által

SIEGEL-IMHOF, BRÜNN.

Minták ingyen és bérmentve. Mintaszerinti szállítáért
felelősséget vállalok. A magánvevőre óriási előnyök
hárulnak, hogy szöveteit fenti cégénél közvetlen
gyári piacon rendelheti. 1599,

Üzletfelosztás miatt, hatóságilag engedélyezett

Végeladás!

tartatik SPITZER TESTVÉREK cég Zöldfa-utcai üzletében a követ-
kező beosztás szerint: a rendes bolti áraknak megfelelő

fél árban

a női ruhaszövet maradványok, a selyemkélme maradványok. Női felöltők az
1905. évből. Női derékfűzők.

33¹/₃ százalék árleengedéssel

a legújabb ruhaszövetek, a selyem blous kelmék, a női felöltők 1906. évből
napernyők csipke és szövet függönyök, butorszövetek.

25 százalék árleengedéssel: a legújabb mosókelmék, batisztok, delinek,
zefírek, crelonok, a legjobb hazai és rumburgi vásznak, Schroll-féle finom
sifonok, késmárki asztalneműek, női és férfi fehérneműek, ágyszerítők, papla-
nok pok-
récizok és **szőnyegek** nagy választékban 18, 25, 45, 53, 60,
70 és 1.20 kr.

Moskovits Farkas és Társa**„Első nagyváradai czipő és csizmagyár”**

A székesfővárosi m. kir. államrendőrség szerződéses szállítói
370 munkás és alkalmazott. Fiók gyártelep Budapesten. Tanoncz internátus 24 belkoko, 18 bejáró tanoncz

Készítünk kizárólag kézimunkával a legfinomabb s legartósabb kivitelben

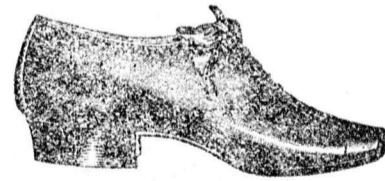
francia angol és
amerikai szabás sze-
rint s ezeket:

franci, női,
és gyermek- **czipőket, csizmákat**
eredeti gyári szabott árakon

Nagyvárad, Kossuth-u. 5. számú saját házunkban
(volt rendőrségi épület) kicsinybeni eladási
üzletünkben árusítjuk.

Különleges lábbelik. Katonatisztek. Gazdászok. Vasuti és posta-
tisztek. Csenedőrök és pénzügyőrök részére.

AMERIKAI ÁRUHÁZ

kézmű és női divatáruraktár Nagyvárad, Olaszi, Fő-u. Bazar épület.

Egész szőnyegek, továbbá tapasztrics és spárpa, futószőnyegek,
gyapju és csipkefüggönyök garnitourák, madráczok, és paplanok legnagyobb

választékban kaphatók.

Az árak pedig utólérhetetlen olcsók.